

Thuis in het Verpleeghuis

Waardigheid en trots op elke locatie

Jolanda de Mooij (lid klankbordgroep Waardigheid en trots): Zorg vanuit de ander

Jolanda de Mooij was als verpleegkundige jarenlang werkzaam in de zorg voor mensen met dementie. Geprikkeld door de negatieve berichtgeving in de media en haar ervaringen in een verpleeghuis dat onder verscherpt toezicht stond, besloot zij in 2010 haar persoonlijke verhaal voor een breed publiek op te schrijven in het boek 'Zorg naar eer en geweten'. Dit jaar verscheen het boek 'Dementie inzicht', dat zij samen met haar dochter Milly van der Ploeg (arts en neuropsycholoog) publiceerde om een sterke en waardevolle bijdrage te leveren aan de kwaliteitsverbetering van de ouderenzorg in Nederland.

'Verpleeghuiszorg is een vak apart. Het is werk met een lach en een traan. Mensen met dementie hebben mijn hart gestolen, het zijn bijzondere mensen. En het is een mooi en dankbaar vak waar ik mij al vele jaren voor inzet. Doordat ik in al die jaren zoveel heb gezien en meegemaakt, heb ik mezelf een goed beeld kunnen vormen van de kwaliteit van zorg in verpleeghuizen. Door deze jarenlange ervaring met kwaliteit van zorg heb ik tot goed doordachte ideeën kunnen komen die tot verbeteringen moeten leiden. Mijn compassie met (ouderen)zorg is zelfs zo groot dat ik al reeds twee boeken schreef over zorg verlenen aan ouderen en mensen met dementie.

Uiteraard ben ik niet de enige in Nederland die zich inzet om de kwaliteit van zorg te verbeteren. Zo is in

februari 2015 vanuit het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport het plan van aanpak Kwaliteit verpleeghuiszorg – Waardigheid en trots gepresenteerd. Ik vind het fijn dat er zoveel mensen in Nederland zijn die zich actief inzetten voor onze ouderen. Zij verdienen dat. Ik ben dan ook zeer verheugd dat ik gevraagd ben om mee te doen aan de klankbordgroep Waardigheid en trots. De leden van deze klankbordgroep denken gezamenlijk na over hoe de zorg in Nederland naar een hoger plan getild kan worden. Het uiteindelijke doel is om alle ideeën zo goed mogelijk te vertalen naar de praktijk.

Mijn visie: Zorg vanuit de ander

Momenteel wordt de zorgvisie ‘eigen regie’ veel gebruikt. Ik mis daar echter nog iets in, namelijk de zorg vanuit de ander. Hiermee bedoel ik dat de zorgverlening aan mensen met dementie volledig vanuit hun perspectief verleend moet worden. Alleen zo is een fijne oude dag in alle opzichten mogelijk. Zorgen vanuit de ander kun je het beste doen door jezelf te verplaatsen in de ander en je steeds af vragen hoe iets voor de ander zou zijn. Je neemt niet jezelf als uitgangspunt, maar de bewoner: je kruipt als het ware in zijn schoenen. Door je op die manier in te leven krijg je meer inzicht in de achterliggende redenen van gedrag. Je gaat beter begrijpen waarom iemand bepaald gedrag vertoont. Het leert je ook te begrijpen waarom je bepaalde dingen niet moet doen of juist wel.

Zorgen vanuit de ander betekent uiteindelijk dat je constant vragen blijft stellen over de ander, waarbij je die ander als uitgangspunt neemt. Enkele voorbeelden van vragen kunnen zijn:

- Hoe zou het zijn om steeds maar op zoek te zijn naar je ouderlijk huis, je vader en je moeder?
- Hoe zou het zijn als je wakker wordt en niet meer weet waar je bent – en dat iedere dag opnieuw?
- Hoe zou het zijn om te beseffen dat je dingen vergeet, dat je vaardigheden kwijt en in de war bent?
- Hoe zou het zijn om 24/7 in een groep te wonen met mensen die net zo verward zijn als jij?

Deze rij vragen is in principe eindeloos. In het verpleeghuis word je daar iedere dag weer op gewezen.

Gevoelszorg: de mens achter de ziekte

Dementie raakt een mens tot in zijn kern, het is een constant veranderingsproces. Gevoelens van angst, onveiligheid, verdriet en boosheid zijn onderdeel van dit proces. Deze gevoelens hebben veel negatieve invloed op de kwaliteit van leven. Zorg aan mensen met dementie is dan ook voor een groot deel gevoelszorg. De cognitieve vermogens van bewoners nemen beetje bij beetje af, maar hun gevoelens blijven tot aan de laatste levensdag bestaan. Het is zaak om te begrijpen wat dementie met een mens doet, hoe dat voelt en welke gevolgen dat heeft. Ik zou graag zien dat de zorg zich volledig richt op de mens in zijn totaliteit, de zogenaamde ‘holistische mens’. Dit betekent dat niet de ziekte centraal wordt gesteld, maar de mens achter de ziekte. De doelstellingen zijn daarbij:

- geen pijn of ander ongemak;
- zingeving, plezier;

- contacten met anderen.

Vóelen als thuis

Ik ben van mening dat de kwaliteit van zorg direct te maken heeft met aandacht voor gevoelens, wensen en behoeften. Verpleeghuis zorg is in de kern palliatieve zorg. Dementie is niet te genezen en we kunnen de ziekte niet weghalen. De bewoners zitten in het laatste stukje van hun leven. Alles moet er dan ook op gericht zijn de kwaliteit van dit leven zo hoog mogelijk te houden. Comfort en kwaliteit van leven zijn de uitgangspunten.

Kleinschalige zorg heeft vaak als uitgangspunt 'Wonen als thuis'. In mijn ogen slaat dit net de plank mis. Het belangrijkste is namelijk dat het *vóelt* als thuis. Wonen zoals het thuis was, is voor mensen met dementie nu eenmaal niet meer mogelijk. Daarvoor verliezen ze teveel cognitieve vermogens en zelfstandigheid. Dit betekent niet dat iemand zich niet thuis kan voelen in een verpleeghuis. Wanneer de zorgverlener in de schoenen van de bewoner gaat staan (zorg vanuit de ander), is een gevoel van thuis voor de bewoners mogelijk. Naast het zorg verlenen vanuit de ander is er voor een thuisgevoel warmte en gezelligheid nodig. Het gevoel van veiligheid moet altijd aanwezig zijn. Alleen zo kun je zin geven aan het leven in een verpleeghuis, zodat de bewoners plezier kunnen hebben in de dingen die zij willen en nog kunnen doen. Daarvoor zijn betrokken en deskundige zorgverleners nodig die daar zijn waar de nood is, en die de bewoners respecteren als de mensen die ze nu zijn.'

Meer weten

- Lees het interview met Jolanda de Mooij: [Werken met het hart en het verstand](#)
- Bezoek de [website van Jolanda de Mooij en Milly van der Ploeg](#) voor meer achtergrond en informatie over de boeken die zij schreven.

---

tags:

[Dementie](#) (262)

thema's:

[Cliënt centraal](#) (180), [Mantelzorg, cliënt, professional](#) (253)